

Név- és tárgymutató

- Abbászida Kalifátus (750–1258) 75, 91
 Abesszinia 72
abdāl 'dervis' 16, 17, 122
 Abdāl Múszá ('Abdāl Mūsā), bektasi szent (14. sz.) 109, 138, 152, 153
 III. Abdarrahmán ('Abd al-Rahmān), hispániai Omajjád uralkodó (912–961) 76
 Abdarrazzák ('Abd al-Razzāq), imok 50
 Abdulgaffār ('Abd al-Gaffār al-Qīrimī), 18. századi krími tatár történetíró 94
 Abulgázi Bahadur (Abu al-Ġāzī Bahādur hān), hívai kán (1643–1663) 51, 52, 90, 91
 Abú Bakr (Abū Bakr), kalifa (632-634) 12, 74, 85
 Abú Lahab (Abū Lahab), Mohamed nagybátyja 72
 Abú Szufján (Abū Sufyān), a Kurajs törzs és Mekka vezetője 72
 Abú Tālib (Abū Tālib), Mohamed nagybátyja és támogatója, Ali kalifa édesapja 72
 Afganisztán 79, 94, 134, 191
 Ahmed, bektasi költő 116, 117
 Ahmed Jeszevi (Ahmad Yassawī), muszlim szent (1093-1166) 16, 17, 108, 136
 Akaba hn. 71, 72
 alán nn. 194
 Albánia 110
 Al-Duna 7, 50, 91, 189,
alevi 'Alit követő, Alihoz tartozó' 18, 19, 108, 110, 111, 112, 113, 115, 124, 135
alevi-bektasi vallásosság 108, 114, 115, 135, 126
 Ali ('Alī) kalifa, (656–661) 17, 18, 74, 75, 76, 85, 110, 114, 115, 117, 123, 124, 126, 140, 144
 Ali Halil ('Alī Ḥalīl), csagatáj kán (†1342) 194
 Ali Szultán ld. Ali Halil 194
 Ali Ufkī ('Alī Ufqī) lengyel származású oszmán zeneszerző (Wojciech Bobowski) (1610–1675) 116, 120
 Almalik (Almalīq), romváros 193, 194
 Almis, a volgai bulgárok uralkodója (9. század vége – 10. század eleje) 10, 88
 Altaj 188
 altaji népek 73
 altaji nyelvcsalád 8
 altaj, nép 25, 43
 Ambrus, Szent, egyházatya († 397) 200, 206
 Amelija Abrahamowicz szn. 224
 A mongolok titkos története (*Mongyol-un niyuca tobčiyān*) 19, 62
 Amr b. Ász ('Amrū ibn al-'Āṣ), egyiptomi kormányzó (585-664) 74
 Amu-darja, folyó 7, 88, 96, 134
 Anatólia 15, 16, 18, 108, 109, 110, 114, 117, 136, 137
 Andalúzia 76, 133
 Angyali üdvözlét 200
animista vallás 20
 An Lu-san felkelés (755-763) 173
anszár 'segítők' 72
 arab 10, 17, 21, 32, 50, 51, 56, 71, 76, 78, 79, 80, 81, 85, 89, 92, 109, 128, 131, 133, 138, 140, 176, 195, 196, 201, 211, 212
 Arab-félsziget 71
 Aral-tó 10, 50, 134
 Aranyfény szútra (*Altun yarıq sudur*) 163
 Arany Horda 11, 14, 15, 49, 50, 53, 57, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 96, 99, 100, 101, 102, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 199, 200
 arámi 21, 29, 176, 196
 Asina (āshinā), türk dinasztia (6-8. sz.) 8
 askenázi 14, 213
 Asóka (Asóka), indiai uralkodó (Kr.e. 304–232) 158

- Asztrahány 7, 19, 90, 93, 96, 100
 Asztrahányi Kánság (1502–1556) 50
 Atatürk (1881–1938) szn. 18, 110
auditor 'Hallgató' 181
 avar 73
 Avignon hn. 196
 Azerbajdzsán 17, 91, 191
 azeri 111
 Azov ld. Tana 7, 193, 199
áb-i haját 'az élet vize' 119
 Ábrahám, próféta ld. Ávrám, Ávrám 72, 114, 115, 116, 117, 215, 216
ácsárja buddhista tanár, mester ld. *bahsi* 168
 Ádám, iszlám próféta 113, 115
 Ágoston, Szent, keresztény gondolkodó († 430) 206
áhi 'testvérület' 15, 16, 135
Áisa ('*Āīša*), a Próféta legfiatalabb felesége 74
 államvállás 9, 12, 18, 19, 28, 78, 88, 174, 212
 Ánán ben Dávid ('Anan ben David), a karaitizmus alapítója 211
 ásik-költészet 111, 112, 113, 115, 128
asug azeri énekmondó 111
 Ávrám ld. Ábrahám, Ávrám 216, 217
 Ávrám ld. Ábrahám, Ávrám 216, 217
 Ázsia 38, 188
baba a szúfi vezetők tiszteleti címe 99, 113
 Baba Iljász (Baba Ilyās) szn. 15, 16, 108, 134
 Baba Tüklesz (Baba Tüklās), legendabeli muszlim szent 12, 58, 99, 100, 101, 104
 badri csata (624) 72
 Bagdad hn. 10, 75, 76, 88, 91, 116, 117, 192
 Bagdadi Kalifátus 10, 78
baglama hosszúnyakú lant ld. kopuz 111
 Bahcsiszeráj hn. 12
bahsi buddhista tanító; írnok ld. *baksi* 11
 Bajbarsz (al-Malik al-Zāhir Rukn al-Dīn Baybars al-Bunduqdārī), mameluk szultán (1260–1277) 91
 II. Bajezid, oszmán szultán (1481–1512) 17, 18
 Bajkál-tó 188
baká Istenben való öröklét 132
baksi ld. *bahsi* 11, 50
 baktriai 159
 Balaszagun, romváros 78, 79
 Balhas-tó 50, 78
 Balkán 17, 108, 110, 134, 137
 Banú Hásim (Banū Hāšim), arab törzs 71, 72
 Banú Kajnuká (Banū Qaynuqā'), judaizáló arab törzs 72
 barbár 135, 195
 Bartholomeus, cremonai, ferences szerzetes 191
 baskir 49, 53, 92
 Baskíria 196
 baszmil 160
 Batu, az Arany Horda kánja (1227–1255) 10, 13, 90, 95, 192
 Báharz hn. 94
 Báharzí ld. Szajfaddín Báharzí 94
 Bálím Szultán (Bālīm Sulṭān), a bektasi rend szabályzatának megalkotója (1457–1517) 109, 110
bálvány 89, 191, 219, 226
bálványimádó 191
 Básán, bibliai hn. 225
 Bászra hn. 116
beglerbég 91
bektasi dervisrend 16, 17, 18, 19, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 117, 119, 123, 124, 125, 135, 137, 153
 Belső-Ázsia 8, 13, 25, 26, 27, 29, 31, 34, 38, 39, 45, 46, 134, 157, 159, 160, 161, 188, 189
 Benáresz (Varanasi) hn. 158
 XII. Benedek, pápa (1334–1342) 196
 Ben Zvi Intézet 214
benlik egó 121
 Berke, az Arany Horda kánja (1257–1266) 11, 53, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 96, 98, 99, 105, 193
 Berkecsar (Berkečar), szn. 11, 91

- Betlehem hn. 202, 203
bég 16, 33, 53, 54, 56, 61, 95, 98, 123, 152, 153, 154
 IV. Béla, magyar király (1235–1270) 190
 Biblia 14, 15, 36, 100, 200, 201, 211, 214, 216, 220, 222, 223, 224
 bibliai héber 223
 Biblioteca Nazionale Marciana 198
 Bilge, türk kagán (716-734) 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 38, 39, 41, 44, 46
 bizánci 31, 73, 189, 194
 Bizánci Birodalom 14, 15, 211, 212, 213, 221
 Bologna hn. 196
 Bódh-Gaja hn. ld. Gaja 158
bódhiszattva 165
 Bögü, ujugur kagán (759-779) 28, 173, 174
Brahma hindu isten 177
 Buda hn. 110
 Buddha (kb. K.e. 560–480) 157, 158, 159, 160, 163, 165, 168, 172
 buddhista 9, 10, 11, 12, 13, 20, 34, 49, 50, 78, 101, 132, 157, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 167, 168, 172, 173, 181
 buddhizmus 8, 9, 10, 11, 13, 19, 20, 21, 88, 101, 132, 134, 137, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 169, 173, 176, 188, 193
 Buhara hn. 10, 79, 90, 91, 94, 96
 Bulán, kazár kagán (789–809) 212
 Bulugan kánasszony († 1286 körül) 13
 Bumin, kagán (551-552) 27, 35, 39, 40
 Burma 159
 Bújidák (930- 1062) 76
 Carev hn. 193
 Chronica XXIV Generalium Ordinis Fratrum Minorum 194
 Chronicon Bohemiae 194
 Codex Cumanicus 14, 189, 196, 197, 198, 200, 201, 230
 Custodia Gazariae 192
 Custodia Saraye 192
custos a custodia előjárója 192
 Csagatáj Birodalom (1304-1368) ld. Csagatáj Ulusz 190, 191, 193, 194, 196
 Csagatáj, kán, Dzsingisz második fia (1225-1242) 50, 88, 89, 191, 193
 Csagatáj Ulusz (Čagatay ulus) 'Csagatáj részbirodalma' 50, 51
 Csaldírán hn. 18
 Csangan (ma Xi'an) hn. 28, 160
csile 'visszavonulás, magányos szemlélődés' ld. halvet 133
csisti dervisrend 133
 Csodák és varázslatok könyve ld. Nisszim ve Niflaot 214, 215, 219, 220
 Csú, folyó 78
 csuvas 20
 Dagesztán 19, 90
 Dáimí (Dâimî), török költő, énekmondó (1932-1983) 115
 Dániel, próféta 100
 Dávid, Izrael királya (i.e. 1010–970) ld. Dávud 73
 Dávud (Dāwud, Dāwūd) ld. Dávid 73, 201
deli 'bolond', dervis 120, 122
 Deli Hüszejn (Deli Hüseyin), pasa 120
 derbenti kapu (Derbent, hn.) 7
 Dertli Kul (Dertli Qul), török költő, énekmondó (17. sz.) 122
 Dervis Ali Horászáni (Derviş 'Alî Horāsānî), bektasi költő (16. sz.) 137, 138
 Dest-i Kipszak (Dašt-i Qipčaq) 'Kipszak puszta' 11, 51
desztán 112
devsirme 'begyűjtés' 17
 Dél-Ázsia 159
 Dél-Kazahsztán 78
 Délkelet-Ázsia 133, 159
 Délkelet-Kína 174
 délorosz steppe 189
 Dimetoka hn. 137

- diván* szultáni tanács 128, 139, 142
diván versgyűjtemény 113, 150
 Diván-i lugāt at-türk (*Dīwān al-lugāt at-turk*) 10, 112
 Dod Mordekhai 229
 dolgánok 20
 Domonkos, Szent, a domonkos rend alapítója (kb. 1170–1220) 189, 190
 domonkos rend 13, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 197
 Don, folyó 199, 212
 Duna, folyó 51
 Dunhuang, hn. 160
duvāzimām a 12 síta imámot felsoroló dal 112
 Dzsámi-at-Tavārih (Jāmi' al-Tawāriḥ) 51, 93
 Dzsánibek (Jānibek), az Arany Horda kánja (1342–1357) 196
 Dzssetiszu ld. Hétfolyó, Szemirecsje 88
 dzsingiszida 11, 12, 77, 78, 89, 93, 191, 194, 197
 Dzsingisz, mongol kán (1206–1227) ld.
     Temüdzsin 9, 10, 11, 19, 50, 88, 91, 93, 95, 162, 191, 192
 Dzsingisz-náme (*Čingiz-nāme*) 92
 Dzsocsi (Joči), kán, Dzsingisz elsőszülött fia († 1227) 11, 50, 88, 90, 93, 95, 191
 Dzsocsi Ulusza ld. Arany Horda 88, 92, 99, 191
 Dzsúzdzsáni (Minhāj al-Dīn ĵuzjānī), 13. századi perzsa történétíró 90, 93
 Edebáli sejh 16
 Edige, az Arany Horda beglerbégje (1395–1418) 11, 12, 100
 epheszosi zsinat (431) 188
 Eger hn. 110
 égkultusz 8, 9, 12, 13, 19, 25
 Egyiptom 11, 17, 74, 76, 91, 116, 117, 211, 214
electus 'Kiválasztott' 181
eleve elrendelés 94
 Elteris (Kutlug), türk kagán (682–691) 28, 30
 Emba, folyó 100
 Erdzsisli Emrah (Ercişli Emrah), bektasi költő (17.sz.) 127, 128
 Erzurumlu Emrah (Erzurumlu Emrah), költő (19. sz.) 127
 eurázsiai síkság 11, 134, 189
 Európa 9, 12, 13, 14, 17, 27, 133, 135, 190, 191, 192, 195
 Észak-Afrika 172
 Észak-Kaukázus 212
faná 'egyesülés' 131, 132
fanāfillah 'unio mystica, feloldódás' 128
 Farideddín Attar (Farīd al-Dīn 'Aṭṭār), perzsa szúfi költő (†1220) 133
farkas 13, 31, 40, 53, 58, 61, 62, 63, 216
 Fátima, Mohamed lánya, Ali felesége 74, 75, 124
Fātiha 'A megnyitó', a Korán első szúrája 101, 104
 Fátimidák (909–1171) 76
 Fehérvár hn. 110
Fekete Kő ld. *Kába* 71
 Fekete-Afrika 133
 Fekete-tenger 7, 14
 Feodoszija, hn. ld. Kaffa 193, 213
 Ferenc, Szent, a ferences rend alapítója († 1226) 201
ferences rend 11, 13, 90, 189, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
 Fergana hn. 79, 81
feriste 'angyal' 80
 Freisingi Ottó (Otto von Freising), püspök, történétíró († 1158) 13
gaffer 'hanyagság', misztikus értelemben az ember tudatlansága 121, 140
 gagauzok 20
 Gaja hn. ld. Bódh Gaja 158
 Galícia 221
 Gaznevidák (997–1186) 79
 Gábiel arkangyal 73

- Gázán (Ġāzān), ilhanida kán (1295–1304) 12, 13, 93, 193
- Gejikli baba (Geyikli), bektasi dervis (14. sz.) 109
- Gevher-nāme (Gevher-nāme) 138, 147, 148, 152
- Géza, magyar fejedelem (971–997) 12
- Gomora, bibliai hn. 227
- görög 7, 12, 14, 18, 27, 31, 32, 56, 135, 159, 195, 196
- Gözleve hn. ld. Jevpatorija 220
- grúz 189
- Grúzia 191, 192
- Gül Baba, bektasi szent (16. sz.) 110
- Gülsztán hn. 193
- Habsburg Birodalom 221
- hadisz* Mohamed életéről szóló történetek kanonizált gyűjteménye, az iszlám jog egyik legfontosabb forrása 86, 132
- Hacıbektaş hn. ld. Szuludzsakarahöjük 108
- Hadzi Bektas Veli (Hājjī Baktāš Walī), a bektasi rend alapítója († 1270) 17, 108, 109, 116, 117, 137
- Hadzi Giráj (Hājjī Giray), krími-tatár kán (1442–1466) 12
- Hadzi Nijaz (Hājjī Niyāz) szn. 93, 96
- Hadzi-Tarhán hn. ld. Asztrahány 90
- haksz 25, 42, 43
- Haladzs, nemzetség 52, 54
- haladzs 52
- halicsi-lucki karaim 220
- Hallgató* buddhista hívő; a manicheus hierarchia legalsó fokán lévő hívő 165, 172, 181, 182, 185
- halvet* ’visszavonulás, magányos szemlélődés’ ld. csile 133
- hanafi* szunnita vallásjogi iskola 75
- hanbali* szunnita vallásjogi iskola 75
- Hanbalik hn. ld. Peking 192, 193
- Hangáj-hegység 28, 188
- Haszan és Huszajn, az első és második síita imám 75
- Haszdáj ben Šaprut (Hasdai ben Šaprut), zsidó tudós, orvos, a cordobai zsidó közösség vezetője 212
- Hatvan hn. 110
- háhán* a karaim közösség szellemi vezetője 222
- házán* karaim kántor, szertartásvezető 223
- Héber Biblia 211, 223
- Heródes, Júdea királya (Kr.e 37–Kr.e. 4) 203
- heterodox 17, 18, 109, 117
- Hétfolyó ld. Dzsetiszu, Szemirecsje 78, 79
- hidzsra* ’kivándorlás’ 72
- Himalája 159
- hinajána* buddhista irányzat 159
- Hispania 195
- Hízekegy 195, 201
- hittérítő 15, 88
- Hittérítők könyve 196
- hiungnu, törzsszövetség (Kr. e. 3. sz.- Kr. u. 4. sz.) 31
- Hizir pasa, oszmán előkelő (16. sz.) 124
- Hofreligion* 9
- holokausz* 214
- Horászán 90, 108, 117, 134
- horászáni szentek 108
- Hódoltság 110, 135
- Hszincsiang Ujgur Autonóm Terület 78, 161
- Huasztuaniift (*Xvāstūānīft*) 172, 174, 175, 176, 178, 179
- hulil* ’isteni megtestesülés’ 115
- Humbert (Humbert de Romans), a domonkos rend egyetemes főnöke († 1277) 195
- Hszüan-cang (Xuanzang), kínai buddhista zarándok (602–664) 163
- Hülegida Birodalom l. Ilhanida Birodalom 88, 91, 191
- Hülegü (Hülägü), ilhanida kán (1256–1265) 88, 89, 91, 94, 95, 96, 97, 98, 191
- Hüsejzn (Huseyn), a második síita imám ld. Haszan és Huszajn 126

- Hvárezm 92, 93, 94, 134
- Ibn Arabí (ibn al-‘Arabī), arab misztikus, költő és filozófus (1165-1240) 133, 140
- Ibn Fadlān (Ibn Fadlān) szn. 10, 88
- Ibn Hanbal (Aḥmad ibn Ḥanbal) († 855), szunnita teológus 75, 76
- I. Ibrahīm, oszmán szultán (1640-1648) 120
- İdil, folyó ld. Volga 96, 97
- İlbārsz Bahadur (İlbārs b. Bureke), sibanida kán (1511–1518) 92, 93
- İlhanida Birodalom (1256–1335) 12, 15, 17, 50, 88, 91, 93, 95, 102, 190, 191, 192, 193
- Ili, folyó 193
- Ili Kazak Autonóm Tartomány 193
- ilm tanult tudás 119, 142, 144, 145, 146
- ima 14, 16, 72, 73, 80, 102, 133, 174, 182, 195, 200, 221, 229
- imām 17, 75, 91, 112, 114
- Imām Gazālī (Abū Ḥamid al-Ġazālī), muszlim teológus († 1111) 76
- India 8, 158, 159, 177, 188, 192, 195
- indoeurópai nyelvek 49, 161
- Ioannes de Marignolli (Giovanni de’ Marignolli), pápai követ († 1357) 194
- Ioannes de Montecorvino (Giovanni da Montecorvino), hanbaliki érsek († 1328) 192, 194, 196
- Irak 12, 75, 191, 192, 211
- Irán 7, 8, 9, 12, 15, 17, 18, 49, 52, 73, 75, 78, 88, 89, 91, 114, 131, 134, 161, 173, 174, 176, 188, 191, 192
- Irk Bitig (*Irq Bitig*) 29, 32, 45
- Irtis, folyó 51, 88, 189
- isik iszlám vallási csoport 110
- Israil ’Izráel’ szn. 15
- Istemi (İstemi), türk kagán (551-576) 27, 35, 39
- isten 12, 16, 25, 32, 33, 34, 40, 45, 46, 47, 53, 64, 65, 80, 81, 82, 84, 94, 95, 96, 97, 98, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 111, 113, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 132, 133, 136, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 151, 169, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 188, 196, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 215, 216, 217, 219, 220, 224, 225, 226, 228
- iszlám 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 21, 29, 32, 36, 49, 51, 52, 53, 62, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 99, 100, 101, 102, 105, 108, 109, 111, 115, 117, 124, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 138, 140, 163, 181, 188, 193, 194, 195, 211, 229
- iszlám misztika 11, 112, 131, 135, 137, 140
- I. Iszmáíl (šāh Īsmā’īl), perzsa sah (1501–1524) 18
- Iisztambul hn. 18, 92, 113, 116, 120
- Izrael 213, 224, 225, 226, 227, 228, 229
- Jacob Trigland (Jacobus Trigland), dán teológus († 1654) 229
- Jahve 45, 46
- Jajik, folyó l. Urál 7, 11, 96, 100, 102
- jakut 20
- Jasszi ld. Turkesztán 17
- Jathrīb ld. Medína 72
- Jazidzsioglu Ali (Yazıjıoğlu ‘Ali), 15. századi oszmán történetíró 51
- Jádígār (Yādīgār b. Timūr Šeyh), sibanida kán (1468–1469) 92, 93
- Jáfet, Noé fia 52
- Jágmur Baba (Yağmur), bektasi dervis (16.sz.) 110
- Jákob, bibliai szn. 225
- János pap 13
- XXII. János, pápa (1316–1334) 192
- jehudi ’zsídó’ 213
- Jeke Mongol Ulusz ld. Nagy Mongol Birodalom 88
- Jemen 71, 116, 117
- Jeromos, Szent, egyháztanító († 420) 200, 206
- Jeruzsálem hn. 13, 71, 72, 203, 211, 214, 221
- Jevpatorija hn. ld. Gözleve 220
- Jezid (Yazid) szn. 75

- Jezid (Yazīd), Omajjád kalifa (680–683) 125, 126
 jezsuiták 19
 Jézus 13, 73, 114, 115, 172, 183, 202, 204, 207
 jiddis 213
jin és jang 26
 Jolluk (Yolluq) tegin szn. (8.sz.) 30
jóm kippur zsidó ünnep 71
 József, kazár kagán (930–960 körül) 212
 jövődömondók ld. *száhir* 101
 judaizmus 9, 15, 88, 101, 137, 193, 211, 212, 221, 229
 Julianus, domonkos szerzetes 190
 Júnusz 'Jónás' 15
 Júnusz Emre (Yünus Emre), török költő (†1320) 136, 137
 Júszuf (Yüsuf), pasa 120
 Júszuf Hássz Hádzsib Balaszagūni (Yüsuf Haşş Hājib Balasagūnī), 11. századi költő (†1085) 79, 81
 Jüan-dinasztia (1271–1368) 88, 191
kadri dervisrend 133
 Kaffa hn. ld. Feodoszija 192, 193, 197, 213
kagán 8, 9, 14, 27, 28, 30, 31, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 52, 55, 57, 58, 61, 62, 63, 65, 160, 169, 174, 212
 Kairó hn. 79, 109, 117
 Kajguszuz Abdál (Kaygusuz Abdál), bektási szent, költő (14-15. sz.) 109, 136, 137, 138, 139, 140, 147, 148, 152, 153
 Kalacs (Qalač), nemzetség ld. Haladzs 52
kalenderi iszlám vallási csoport 110
kalifa 10, 12, 17, 74, 75, 76, 85, 88, 91, 140, 153
 Kamala Anantasiri (Kamala Anantaširi) szn. 168, 169
 Kamber (Qamber) szn. (7.sz.) ld. Kanber 123, 124
 Kanber (Qanber) szn. ld. Kamber 124
 Kangli (Qanlī), nemzetség 52, 54
 Kaniska, indiai nagykirály(?100-126) 158, 159
 Kanszu (Gānsù) hn. 160, 161
 Kapgan, türk kagán (691-716) 28, 44
 karacsáj-balkár 49
 Karahanida dinasztia 15, 78, 79, 136
 Karahanida Birodalom (840-1212) 10, 32, 79
 karaim 14, 49, 211, 213, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 229, 230
 Karaim Egyházi Tanács 222
karaita a karaitizmus követője 14, 211, 220, 221, 229,
karaitizmus a judaizmus egyik ága 211, 229
 Karaj Awazy, karaim folyóirat 229
 karakalpak 49
 karakirgiz 51
 karakitan 13, 161
 Karakitan Birodalom (1124–1218) 161
 Kara Köl hn. 94, 96
 Karakum sivatag 93
 karavánút 90
 karaylar ld. karaim 220
kari szöveg ld. szájhagyomány 93
 karluk 10, 51, 78, 89, 160
 Karluk (Qarluq), nemzetség 52, 54
 Kasmír 159
 Kaszpi-tenger ld. Qulzum 7, 90, 96, 97, 134
katun (hatūn) 'fejedelemszony, úrnő' 41, 43, 45, 194
 Kaukázus 7, 14, 90, 100, 214
 Kazah Kánság (1465-1847) 11
 Kazahsztán 17, 51, 78, 92, 134, 136, 191
 Kazah sztyepp 7
 kazak 49, 51
 Kazányi Kánság (1437-1552) 11
 kazányi tatár 20, 49
 kazár 9, 14, 15, 101, 212
 Kazár Birodalom (650?-969) 14, 212
Kába ld. Fekete Kő 71, 72
káhin ld. varázsló 94, 101, 102, 104
 káldeusok, bibliai nép 226
 Kám (Hām), Noé fia 216
 Káma, folyó 7, 88

- kán 11, 12, 13, 14, 19, 40, 45, 51, 52, 55, 88, 89,
90, 91, 93, 95, 96, 97, 102, 103, 104, 105, 193,
194, 196
- Kárpát-medence 189
- Kárpátok 15
- Kásgár hn. 78, 79
- IV. Kázmér (Casimir Jagiello), litván nagy-
fejedelem (1440–1447) és lengyel király
(1447–1492) 221
- Kedar földje 221
- V. Kelemen, pápa (1305–1314) 195
- Kelet-Anatólia 12, 15, 18, 124
- Kelet-Egyháza 13, 20, 188, 192, 194
- Kelet-Európa 56, 189, 192, 197, 198, 211, 212,
213, 221, 222, 229
- Kelet-Irán 15
- Keletrómai Birodalom 73
- kenesza karaim imaház 222, 223
- Kerbela hn. 75
- kereit 188
- kereszténység 13, 14, 19, 72, 88, 101, 137,
161, 173, 181, 188, 189, 190, 193, 197
- Kevszer (Kevser) paradicsomi folyó 118, 119
- Kijev hn. 15
- kilenc oguz ld. toquz oguz 46
- kipszak 53, 134, 213
- Kipszak (Qıpçaq), nemzetség 52, 54, 55
- Kipszak Ajaz (Qıpçaq Ayaz) szn. 93
- Kipszak Pusztá ld. Dest-i Kipszak 11, 51, 96
- kipszak-török, nyelvág 49, 53, 55, 189, 212,
220, 229, 230
- kirgiz 9, 10, 42, 43, 49, 51, 54, 94, 160, 174
- Kirgizisztán 78, 188
- Kir Macsak (Qır Mačaq) hn. 98
- kırklar ld. Negyvenek 122, 123
- kırk makam a spirituális út negyven fokozata
123
- Kırk Yer hn. 12
- Kis-Ázsia 7, 15, 136
- Kis Nogaj Horda (1561–1640) 100
- kitan 161
- Kitāb-i Cihānnimā 16
- Kiválasztott 75, 76, 141, 143, 144, 172, 173,
179, 181, 182, 185
- kizilbas 17, 18, 110
- Kína 7, 9, 20, 26, 27, 28, 33, 50, 78, 88, 135,
160, 161, 172, 173, 174, 188, 190, 191, 192,
193, 194, 195
- kínai 7, 8, 9, 10, 12, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 45,
78, 80, 135, 160, 161, 162, 163, 164, 174, 193
- Kocsó (Gaochang) hn. 161, 174
- kolofon 163, 168
- kolostor 11, 30, 109, 110, 113, 120, 121, 137,
161, 173, 192, 193, 196, 197, 199
- konfucianizmus 7, 26
- kopuz hosszúnyakú lant ld. baglama 111
- Korán 73, 74, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 101,
105, 132, 133, 139, 193, 201
- Korea 191
- korul/koruk védett, tiltott, szakrális hely 102
- Kököcsü (Kököcü) ld. *Teb Tenggeri* 19
- Köl Tegin, türk államférfi († 731) 28, 29, 30,
33, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
- Körgüz (György) önggüt uralkodó 192
- körülmetélés 89, 201
- Közel-Kelet 8, 15
- Közép-Anatólia 108, 127
- Közép-Ázsia 7, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 21,
34, 49, 50, 51, 71, 78, 79, 80, 81, 89, 108, 117,
134, 135, 136, 157, 159, 160, 161, 163, 188, 191
- közép-perzsa 177, 179
- Krasznij Jar (Krasnyj Jar) hn. 193
- krimszak 14, 211, 212, 213, 214, 220, 229
- Krím félsziget 11, 14, 196, 197, 199, 212, 213,
214, 220
- krími kán 19, 100
- Krími Kánság (1441–1783) 11, 50, 213
- krími karaim 220, 222, 223
- krími tatár 12, 49, 213
- Krisztus 188, 191, 194, 202, 203, 204, 207

- Kubilaj, mongol nagykán (1260–1294) 88, 191
kubravija szúfi rend 94
kul (qul) 'szolga, katonai rabszolga' 17, 120, 127, 144
 Kul (Qul), költő (művésznév) (17. sz.) 122
 kuman ld. kun 190, 196
 kumük 49
 kun 14, 15, 66, 189, 190, 192, 196, 197, 198, 199, 200, 230
 Kung Fu-ce szn. (i.e. 551–i.e. 479) 26
 Kunja-Urgencs (Kunja Urgenč) hn. ld. Ürgencs 7, 193
 Kurajs, arab törzs 71
 kusánok 159
kut (qut) 8, 39, 41, 42, 43, 44, 55, 56, 64, 79
 Kutadgu Bilig (*Qutadgu Bilig*) 10, 71, 79, 80, 81, 136
 ladinó 213
 Ladislaus, ferences rendi szerzetes 196
 Lao-ce szn. (i.e. 5. sz.) 26
 latin 12, 13, 14, 19, 21, 50, 92, 135, 188, 189, 195, 197, 198, 199, 201, 223
 Lippa hn. 110
 litván 93, 221, 222, 223
 Litvánia 211, 220, 221, 229
 Lótusz szútra 163
 Lukács, Szent, evangélista († 84 k.) 202
 Lukács evangéliuma 200, 201
 Lumbini, liget hn. 157
 Maciej Miechowski (Maciej z Miechowa), 16. századi lengyel történétíró 12
 magyar 12, 14, 15, 21, 27, 30, 31, 38, 50, 54, 55, 66, 111, 133, 152, 157, 158, 160, 164, 166, 176, 190, 193, 196, 200, 201, 212
 Magyar Királyság (1000–1918) 14, 15, 66, 190, 195, 200, 230
 Magyarországi György (Gregorius de Hungaria), ferences szerzetes 196
 Magyarországi Illés (Elias de Hungaria), ferences szerzetes 196
mahájána buddhista irányzat 159, 163
 Mahmúd Kászári (Mahmūd bin al-Ḥusain bin Muḥammad al-Kāšgarī), muszlim tudós († 1102) 10, 32, 33, 42, 45, 112
 Maitriszimit nom bitig (*Maitrisimit nom bitig*) 163
 Makálát (*Makālār*) 109
 mameluk 11, 17, 91
 Manasz, kirgiz hősnének 54, 94
 mandzsú 50
 mandzsú-tunguz 8
 Mangiszlak-félsziget 93
 manicheizmus 8, 9, 19, 28, 29, 161, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 180, 188
 Manszúr al-Halládsz (Manšūr al-Ḥallāj), perzsa misztikus († 922) 115
 Marco Polo, velencei utazó († 1324) 191
masuk 'szeretett' 128
 Maurja-dinasztia (kb. Kr. e. 321–185) 158
 Málhún hatún (Mālḥūn ḥatūn) szn. 16
málíki szunnita vallásjogi iskola 75
 Máni, a manicheus vallás alapítója (i.sz. 217–276) 172, 173, 174, 183
 Mária 188, 201, 202, 204, 207
 Mária kegyhely 12
 Mária Terézia (1740–1780) 221
márifet nem tanulható tudás 119
 Második Törvénykönyv 223
mecset 12, 134, 193
 Medina hn. ld. Jathrib 72, 73, 74, 117
 Medznún szn. 123, 124
 Mehmet Ali Hilmi Dede (Mehmet Ali Hilmi Dede), dervis, költő (1842–1908) 113, 115
 Mekka hn. 71, 72, 73, 74, 109
 merkit 188
Mester a manicheus egyház hierarchiájában a Vezető alatti rang ld. Tanító 172
mesznevi időmértékes párvers 136, 137
metropolita a patriarcha után következő egyházi rang 188

- Mevlâna İd. Mevlânâ Dzselâladđın Rûmî, Molla Hünkâr 117
- Mevlânâ Dzselâladđın Rûmî (Mawlânâ Jalâl al-Dîn Muḥammad Rûmî) misztikus, költő (†1273) İd. Molla Hünkâr, Mevlâna 117, 133, 135
- mevlevi* dervisrend 133
- mezheb* vallási iskola 108
- Mezopotámia 172, 188
- Miatyánk 200
- midrás* karaim vallási iskola 222
- Mikáil ‘Mihály’ 15
- III. Miklós, pápa (1277–1280) 192
- Milkó hn. 190, 196
- misszionárius 13, 14, 19, 21
- Mohamed (Muḥammad), próféta 10, 17, 71, 72, 73, 74, 75, 85, 86, 91, 115, 117, 123, 124, 126, 132, 140, 141, 143, 148, 151
- mohamedán İd. muszlim 90, 95, 102, 103
- Moldávia 20
- Molla Hünkâr (Molla Hünkâr) İd. Mevlâna, Mevlânâ Dzselâladđın Rûmî 116, 117
- mongol 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 19, 25, 26, 38, 42, 49, 50, 54, 61, 62, 65, 66, 78, 88, 95, 101, 102, 108, 134, 162, 164, 167, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197
- Mongol Birodalom (1206–1368) 7, 9, 10, 11, 13, 19, 49, 50, 51, 88, 162, 188, 189, 190, 191, 192, 194
- Mongólia 9, 27, 29, 78, 88, 188, 191, 192
- monoteista 25, 33, 36, 37, 46, 47, 212
- monoteizmus 27, 36, 132
- Mordeháj ben Niszán (Mordechai ben Nissan), 17–18. századi karaim tudós 229
- Mózes, próféta 14, 15, 73, 114, 115, 117, 195, 220
- Mózes Éneke (*Haazimu*) 223, 224
- Möngke, mongol nagykán (1251–1259) 90, 101
- Muávija, Omajjád kalifa (661–680) 74, 75
- Muḥammad Doszti (Muḥammad Dostî) szn. 92
- Muhan, türk kagán (554–572) 160
- muhâdzsir* ‘kivándorló’ 72
- muszlim İd. mohamedán 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 32, 34, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 71, 72, 73, 74, 78, 79, 80, 81, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 108, 111, 117, 125, 126, 131, 133, 136, 139, 149, 193, 194, 198, 211
- muszlim kereskedők 7, 10
- muszlim szentek 12, 89, 101
- Múszá ‘Mózes’ 15, 73, 117
- Músa (Müsâ), pasa 120
- Myśl Karaimska, karaim folyóirat 229
- Nabukodonozor, az Újbabiloni Birodalom királya (K.r.e. 605–562) 100
- Nadzsmadđın (Najm al-Dîn al-Qubrâ), a kubravija szúfi rend alapítója (†1220) 94, 95
- Nagoya hn. 164
- Nagy-Hingan hegység 189
- Nagy Horda (15. sz.–1502) 50, 53, 93
- Nagy Mongol Birodalom İd. Jeke Mongol Ulsz 88
- najman 188
- naksibendi* dervisrend 110, 133
- namaz* ‘ima’ 80
- nefes* ‘egó’ 121, 140, 142, 143
- Negyvenek İd. kırklar 122, 123
- nemzettség állatőse* 13
- Nepál 157
- Nesri (Meḥmed Neşrî), 15. századi oszmán történetíró 16
- nesztóriánizmus 8, 15, 19, 20, 188
- nesztóriánus 12, 13, 161, 188
- Nesztoriosz, a nesztóriánus egyház alapítója (kb. 381/386 – 451) 188
- népi iszlám 16, 58, 88, 89, 99, 108
- Niceai Hitvallás 200
- Nimród, király, bibliai személy, Kám leszármazottja 216, 217, 218, 219

- nirvána* 132, 158, 169
 Nisszim Lévi Csakszir (Nissim Levi Chakchir) szn. 214
 Nisszim ve Niflaot ld. Csodák és varázslatok könyve 214, 215, 219, 220
 Noé, bibliai személy 52, 114, 115, 123, 216
 Nogaj, beglerbég († 1299) 91
 Nogaj Horda 11, 50, 96, 100
 nogaj 49, 99, 100
nyögér 66
 Nyugat-Európa 56
 oguz 15, 33, 52, 89, 109, 213
 Oguz kagán 13, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66
 Oguz (Oğuz), kán ld. Oguz kagán 52, 54, 55, 58, 59, 63
 Oguz-náme (*Oğuz-nāme*) 13, 49, 51, 52, 53, 54, 94
 olasz 12, 14, 198, 199
 Omajjád kalifátus (661–750) 74
 I. Omár, kalifa (634–644) 74, 85
 Ongi felirat 29, 30, 39, 40, 44
 Orhon, folyó 25, 29, 30
 orhoni feliratok 26, 28, 30, 32, 40,
 orosz 7, 12, 14, 19, 26, 50, 53, 54, 88, 92, 213, 214, 222, 223
 Orosz Birodalom (1721–1917) 221, 222
 Orosz Föderáció 20
 Oroszország 193, 199, 212
 ortodoxia 76, 80, 131, 132, 133
 oszmán 15, 16, 17, 18, 51, 109, 111, 114, 115, 124, 135, 136, 137, 213
 Oszmán, kalifa (644–656) 74, 85
 I. Oszmán, szultán (1299–1326) 15, 16
 Oszmán Birodalom (1299–1923) 17, 18, 19, 50, 108, 109, 116, 117, 135, 137
 Oszmán dinasztia (1299–1922) 109
 Otmán baba ('Otmān), bektasi szent (15. sz.) 110
 Ottó, domonkos rendi szerzetes (13. sz.) 190
 Oxford hn. 196
ozan költő 111
óperzsa 176
ótörök 8, 25, 26, 49, 53, 55, 64, 79, 161, 162, 163, 169, 174, 177
 Ögödej, mongol nagykán (1229–1241) 88
 önggüt 188, 192, 194
 örmény 14, 191, 194, 230
 Örményország 191
 Ószövetség 72, 73, 100, 223, 229
 Ötemis Hadzsi (*Ötemiš Hājjī*), 16. századi történetíró 88, 92, 93, 94, 99
 Ötemis Hadzsi Tārhi (*Ötemiš Hājjī Tārhi*) 'Ötemis Hadzsi története' 92
 Ötüken 8, 28, 30, 44
 özbek 105
 Özbek, az Arany Horda kánja (1312–1341) 11, 12, 53, 91, 99, 100, 101, 102, 105, 193, 196, 199
 Özbegisztán 94, 96, 134, 188, 193
padisah uralkodói cím 146, 148
 Paschalis de Victoria, ferences szerzetes 193, 194, 196
patriarcha a Kelet Egyházának feje 188
 Pál, apostol († 67 k.) 200, 201, 205
 Palatics-kódex 118, 122
pápa 12, 188, 190, 191, 192, 194, 196
 Párizs hn. 49, 50, 195, 196
 pártus 175, 178, 183
 Peking hn. ld. Hanbalik 192
 Peregrinus de Castillo, zajtoni püspök 194, 196
 perzsa 18, 51, 73, 75, 76, 80, 85, 89, 93, 111, 117, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 139, 188, 198, 199, 226
 Perzsia 8, 13, 17, 18, 95, 109, 135
pészah 'zsídó ünnep' 214
 Pétahia (Petahia), regensburgi rabbi (12–13. század) 221
 Péter, apostol 201
 Pir Szultán Abdál (Pir Sultan Abdal), bektasi

költő, énekmondó (16.sz.) 124, 125, 127
 Poncius Pilátus, bibliai személy 208
 Poroszország 195
presbíter 172, 183
 Prémút 7
 protestáns 19
provinciális ferences rendi tartományfőnök 196
püspök 172, 188, 192, 193, 194, 195, 196
 Quanzhou ld. Zajton 194
 Qulzum Daryā ld. Kaszpi-tenger 96, 97
rabbinita a judaizmus egyik ága, illetve/vagy annak követője 14, 211, 212, 213, 214, 221, 229
 Raimundus Lullus, filozófus († 1316) 195
 Rasídaddín (Rašīd al-Dīn), perzsa történetíró (†1318) 51, 52, 93,
 Regensburg hn. 221
rendtartomány 192
 Risipata liget hn. 158
ritus 13, 34, 89, 100, 166, 167, 195
 rovásfeliratok 8, 49, 55, 57
 Róma hn. 195
 Római Birodalom 173
 Rubruk (Rubruk Willelmus), ferences szerzetes 90, 101, 191, 195
 orosz 12, 189
 Róm 15
 Rúmi Szeldzsuk Birodalom (1092–1307) 15
ruza 'böjt' 80
sabbat 221
sad (šad) tisztségnév 44
 Sadzsarat al-atrak (Šajarat al-atrak) 90
sah uralkodói cím 18, 114, 115, 122, 123, 124, 140, 141, 144, 145
 Sahkulu 113
 Salamon, zsidó király (i. e. 971–i. e. 932) 205
 szamanizmus 8, 19, 26, 27, 34, 35, 89, 100, 101, 152
saría muszlim vallásjog 132, 134

sáfii szunnita vallásjogi iskola 75
 Sáhinoğlu (Šáhinoğlu), bektasi költő (17.sz.) 120, 121
sámán 19, 34, 35, 99, 100
sámánhit 11, 16, 152
 sárga uigur ld. szari uigur 20, 161
sedzsere 'családfeje, genealógia' 11
 Sedzsere-i Terákime (Šājārā-i Tārākima) 51
 Sedzsere-i Türk (Šājārā-i Türk) 51
sejh vallási cím 15, 94, 95, 96, 102, 103, 105, 133
 Sejh Ahmed (Šeyh 'Aḥmed), a Nagy Hor-da kánja (1481–1502), asztrahányi kán (1527–1528) 93
 Selyemút 7, 9, 71, 159, 173
 Serefeddin Ali Jazdí (Šaraf al-Dīn 'Alī Yazdī), perzsa történetíró (†1454) 93
 Sibán-ház (13-15. sz.) 92, 93
 Singko Seli Tutung (Šīŋko Šāli Tutun), szn. (10–11. század) 163
 Širván (Šīrwān) hn. 98
 Sivas hn. 110, 124, 192
sía 17
 sííta 17, 18, 75, 76, 77, 109, 112, 114, 115, 140
 Sínai-hegy ld. Túr-hegy 114, 117
srávaka 'Hallgató' 165
srávakajána buddhista irányzat 159, 163
 Sri Lanka 159
Staatsreligion 9
 szafavida 17, 109, 114, 115, 124
 Szafavida Birodalom (1501-1736) 18
szafavija rend 17, 18
 szanszkrit 9, 28, 162, 164, 165, 166, 167, 168, 169
 Szajfaddín Báharzī (Sayf al-Dīn Bāharzī), sejh (†1261) ld. Báharzī 94, 95
 Szajin kán ld. Batu 95
 Szaklab (Saqlab) szn. 56, 64
 Szamarkand hn. 193
 szaracén 190, 193
 Szaraj, romváros hn. 11, 12, 193, 196, 197, 199

- Szarajdzsuk (Sarajčuq) hn. 7, 90, 96, 102
 szari uigur ld. sárga uigur 161
 Szártak (Sartaq), az Arany Horda kánja
 (1255–1256) 13, 192
 Szatuk Bugra (Satuq Buğra), karahanida kán
 (934-955) 78
száhir ld. jövendőmondó 101
szájhagyomány 52, 54, 55, 86, 92, 93, 158
 Szálmász (Salmás) hn. 192
 Számánida, dinasztia (819–1005) 78, 79
 Számáth hn. 158
 Szászánida Birodalom (224–651) 188
 szefárd, a rabbinita zsidóság egyik etnikai
 csoportja 14, 213
 Szejjid Ali Szultán (Sayyid 'Alī Sulṭān), bektasi
 szent (14. sz.) 137
 Szejjid Neszímí (Sayyid Nasīmī), költő
 (15. sz.) 115
 szeldzsuk 13, 15, 16, 75, 76, 117
 Szeldzsuk (Seljūq), oguz bég (†1036) 15
 Szeldzsuk Birodalom (1092-1307) 15, 134
 Szelenga, folyó 188
 I. Szelim, oszmán szultán (1512–1520) 18
 Szelitrennoe (Selitrennoe) hn. 193
 Szelvihán szn. 127
szemá zenével, táncgal kísért szúfi
 szertartás 112, 133
 Szemirecsje I. Dzsetiszu, Hétfolyó 88
szent 8, 12, 16, 28, 43, 44, 73, 89, 95, 99, 100,
 101, 104, 117, 136, 138, 151, 174, 176, 177,
 179, 180, 182, 185, 201, 205, 206, 208, 211,
 220, 223
szentély 71, 72, 160
szent föld-víz 8, 37, 42, 43, 44, 45, 46
Szenháromság 115
 Szent János kolostor 199
Szenlélek 73, 193, 202, 207, 208
 Szeráj-náme (*Seray-nāme*) 137, 138, 139, 140
szerzetes 12, 13, 14, 15, 90, 101, 120, 121,
 159, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196,
 197, 198, 199, 200
 Szibéria 7, 61
 Szibériai Kánság (1490-1598) 50
 szibériai török népek 20, 25
 Szifin (Šiffīn) hn. 74
 sziffini csata (657) 117
 Szignek (Siğnāq) hn. 95
szilszile leszármazási vonal 110
 szinkretizmus 13, 25, 36
 Szír-darja, folyó 88
Szitátapatrā buddhista istennő 164, 165, 166, 167
Szitátapatrā-dhārāni (*Šitātapatrā-dhāraṇī*) 157,
 164, 165, 167, 168
 szír 20, 188
 Szíria 13, 110, 191
 szláv 53, 54, 56, 63
 Szodoma, bibliai hn. 227
 szogd 7, 8, 9, 21, 28, 29, 49, 160, 162, 173,
 174, 175, 176, 178, 181, 183, 188
 Szolhat (Staryj Krym) hn. 11
 Szoltánije hn. 192, 193
 Szovjetunió 214, 222
szrel balalari 'Izrael gyermekei' 213
 Szudak (Sudak) hn. 14
szuhravarđi dervisrend 133
szultán 11, 13, 15, 17, 18, 120, 122, 126, 128, 139,
 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 153, 154
 Szultán (Sultan), költő 118
 Szuludzakarahöjük hn. ld. Hacibektaş 108,
 113, 117
 Szung-dinasztia (960–1279) 161
szunna iszlám szokásrend 132
szunnita iszlám irányzat 17, 18, 75, 76, 77, 80,
 81, 109, 140
szúfi az iszlám misztikus irányzatának köve-
 tői 89, 94, 99, 100, 108, 119, 121, 122, 128,
 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139,
 140, 147, 148
szúfizmus az iszlám misztikus irányzata 131,
 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 152

- Tabakát-i Násziri (*Tabakāt-i nāsiri*) 93
Talas, folyó 10, 78, 79
Talmud 211, 221
Tana hn. ld. Azov 193, 199
Tang-dinasztia (618-907) 173
tangut 161
Tanító ld. Mester 172
tao 26
taoizmus 7, 26
Taraz hn. 78
Tarim-medence 160, 161
Tarmaširin (Tarmaširin), csagatáj kán (1326-1334) 11
tatár 192, 196, 197, 199, 200, 202
Tatpar, türk kagán (572-581) 160
Tavārih-i Āl-i Szeldzsük (*Tawārih-i Āl-i Seljuk*) 51
Tavgacs Bugra, kán ld. Szatuk Bugra 79
Tádzsikisztán 134, 188
Tārih-i Doszt Szultán (*Tārih-i Dost Sulṭān*) 92, 93
Tbiliszi hn. 192
Teb Tenggeri szn. ld. Kököcsü 19
Tebriż hn. 7, 192,
tegin tisztségnév 28
Temüdzsin ld. Dzsingisz 19
tengrizmus 8, 25, 26, 27, 30, 34, 35, 36, 40, 42, 47, 49, 53, 55, 57, 88, 89
theotokosz 'Istenszülő' 188
Tibet 9, 50, 191
tibeti 9, 78, 159, 162, 163, 164, 165, 167
I. Timótheosz, patriarcha (780-823) 188
Timurida 93
Timur Lenk (1370-1405) 17, 50
Tinibek, az Arany Horda kánja (1341-1342) 196
tochár 161, 162
Toka Temür (Toqa Temür), dzsocsida, szn. (13. sz.) 11, 91
Tokmak hn. 78
Tokta (Toqta), az Arany Horda kánja (1291-1312) 194
Tolmácsok könyve 198, 199
Toluj (Tolui), a Mongol Birodalom régense (1227-1229) 88, 91, 95, 191
Tonjukuk (Tonyuquq), türk államférfi (682-726) 28, 29, 30, 37, 42, 45
toquz oġuz ld. kilenc oġuz 46
torlak iszlám vallási csoport 110
totemisztikus 31, 32, 40
Tóra 73, 211
Tömjénüt 71
török 7, 8, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 38, 40, 42, 43, 47, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 57, 58, 61, 65, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 54, 85, 88, 89, 92, 95, 96, 100, 108, 109, 111, 114, 117, 122, 123, 124, 131, 133, 164, 135, 136, 137, 138, 139, 157, 159, 160, 162, 163, 166, 167, 172, 175, 176, 188, 189, 192, 196, 197, 200, 211, 212, 213, 220, 221, 229, 230
Törökország 92, 108, 110, 111, 135, 137, 191, 192, 214
Transzoxánia 11, 79, 134
troki karaim 220, 221, 222, 223
Turfán hn. 50, 53
Turkesztán hn. ld. Jasszi 17, 136
turki nyelv 51, 92, 135, 136
turkológia 20, 21, 197, 198, 214, 224, 229
Túr hegye ld. Sínai-hegy 116, 117
türk 8, 9, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 52, 55, 57, 73, 78, 100, 160
Türk Kaganátus 7, 25, 27, 28, 29, 31
türkmen 18, 51, 109, 110, 111, 114, 124
Türkmenisztán 7, 134, 191, 193
ucsbegi határőr bég 16
ujgur 8, 9, 10, 11, 13, 28, 29, 30, 49, 50, 51, 79, 136, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 173, 174, 175, 176, 196
Ujgur Birodalom (745-840) ld. Ujgur Kaganátus 9, 78

Ujgur Kaganátus (745–840) ld. Ujgur Birodalom 32, 160, 174
 Ukrajna 191, 213, 220, 221, 229
 Ulánbátor hn. 30
ulemá muszlim vallási értelmiség 108
 Ulug Ordu (*Uluġ Ordu*) szn. 53, 54
uhusz 'részbirodalom; birodalom' 11, 88
umma muszlim közösség 72, 74
 Urál ld. Jajik 7, 11, 96, 102
 Urusz, bég 53, 56, 63, 64
 Új-Szaraj hn. 99, 193
 Újszövetség 73
Úr 81, 82, 84, 85, 121, 126, 145, 148, 176, 201, 202, 207, 208, 215, 217, 219, 220, 224, 225, 226, 227, 228
 Űrgencs hn. ld. Kunja-Urgencs 7, 96, 193
vadzsrájána buddhista irányzat 159
vahdet-i viüdzsúd 115
 Vang Jande, a kínai Szung-dinasztia követe (939-1006) 161
 varázsló ld. *káhin* 11, 100, 101, 102, 103, 104
 Vejszel Karáni (Veysel Karani), muszlim misztikus (7.sz.) 116, 117
velájet-náme szúfi legendagyűjtemény 109, 136, 137, 138
 Velence hn. 7, 14, 195, 198, 199, 223
veli szúfi szent 136, 143, 151
Vezető 141, 144, 168, 172
vikariátus rendtartomány 192, 197
 Volga ld. *ídil* 7, 11, 12, 53, 54, 55, 88, 90, 96, 97, 99, 100, 193, 199, 212
 volgai bulgár 9, 10, 88, 134
 Volgai Bulgária 89
 Volgai Bulgár Birodalom (8. sz. – 1240 körül) 10
 volgai kipszak 49, 53
 Volga-vidék 13, 53, 57, 190
 volhíniai 221
 Zajton ld. Quanzhou hn. 194, 196
 Zamzam forrás 71
Záfemáme (Zafarnáme) 93
 Zeki Velidi Togan, baskír turkológus 92
 zen buddhizmus 159
zík szúfi gyakorlat, a Korán bizonyos sorainak recitálása 133
 zsidó 14, 45, 71, 133, 172, 181, 203, 212, 213, 220, 221, 222,
 zsoltár 221
 Zsoltárok könyve 73, 196
 zsuan-zsuan 31